

HOGYAN ÉPÍTKEZZÜNK?

Építkezési, családiház-építési, belső-berendezési, partellátási-tanácsadó

Az elrontott Budapest

Visszatekintés a multra

Írta: Thoroczkay-Wigand Ede

VII.

Amint ezeket feljegyzem, egy muzeumigazgató barátom felhívja figyelmemet az épület belsejére s megjegyzi, hogy milyen érdekes. „Tiszta transparens, 'pleinair' falikárpitjai nem honosítják meg a védettség nyugalma, sőt, még a butorai is transparensok.” Mondám neki, a külső családias után már a belső nem érdekel, így meg se néztem.

A barbarizmus áldozata a városligeti régi Söröcsarnok, követte az egykori szép Kőröscsarnok, mely Lechner alkotásainak gyöngyszeme volt. Örök kár. Milyen hómbar került helyébe szégyenszemre. Nemkülönben szemétdombra jutott volna az egykori Stáció-utca — ma Baross-utca — végén állott csodaszép kálváriája Fischer von Erlachnak, ha Strobl Alajos barátomat idejében nem figyelmeztettem volna rá, hogy kérje el a fővárostól és állítsa fel az Epreskert művésztelepén, mely most ott a szemüfénye.

Sok mindenről lehetne még beszélnünk, például a fentemlített és a Szűz-utca sarkán állott egykori első vágóhidnak csodaszép barokk-kapujáról, tetején a pásztorbotos Szt. Vendel, mellette két bárány s balról egy borjú, szélén két szép urna. Elvesztése annál jobban fáj, mert egyik nagyapámé volt valaha.

AZ UTÓDOKBAN HIÁNYZIK NAGYAPÁINK ARÁNYÉRZÉKE

De nem akarom a kedélyeket felizgatni hasonló képrombolásokkal. Mennyivel több érzékük s fegyelmzetttségük volt nagyapáinknak. Ők kegyelettel, tisztelettel adóztak műemlékeinknek s a természet szépségeinek.

Amellett finom arányérzékük volt. Házépítésben, sikerületben való csoportosításban egyaránt, t. i. a kompozíció balance-ában, egyensúlyában, ami a legnehezebb. Mindebben valószínűleg mesteri tökélyrel rendelkeztek. Menyire hiányzik ez utódaikban. Afféle ostobaságot nem követtek volna el, mint a régi Belvárossal, Tabánnal, Várral utódaik. Örök időkre tönkreslányították Budapest több városrészét, olyannyira, hogy ma holnap még nyomát se nevezhetjük egy-egy a multból ámentett városrésznek, vagy szép középületnek. Fuit! Eltemetteit! Ma már lassan ráeszmélünk e bűnökre s vezeklésre indítják emlékeztetőket. A főváros közművelődési szakszolgálatának egyik tagja siránkozik az elsikkadt Tabán fölött. Plath György indítványt tesz, hogy legalább emléket őrizzük meg ez ősi, romantikus városrésznek. Sajnos, előnyösebb lett volna menteni a még megmenthetőt, megállni a rombolásban. De mi után lesz a papírmásból javasolt en miniatúra Tabán másolva, ha a régít már félig lerombolták. Ennek témáiból éltek évtizedeken át festőink százai, ezentúl meg majd a pappendekli-romantikából merítenek s mi majd üdülve sétálunk benne? Nem volna előnyösebb a régi Tabánt róla készült jó festmények, rajzok, fényképekből egy szép albumban megörökíteni? Azt hiszem rászolgálna.

KALITKA, VÉRPAD VAGY ERKÉLY A HADTESTPARANCSNOKSÁG TÖSZOM- SZÉDSÁGÁBAN

A költő egyszer így örökíti meg ősbuda emléket: Sűrű, setét az éj, dühöng a déli szél,

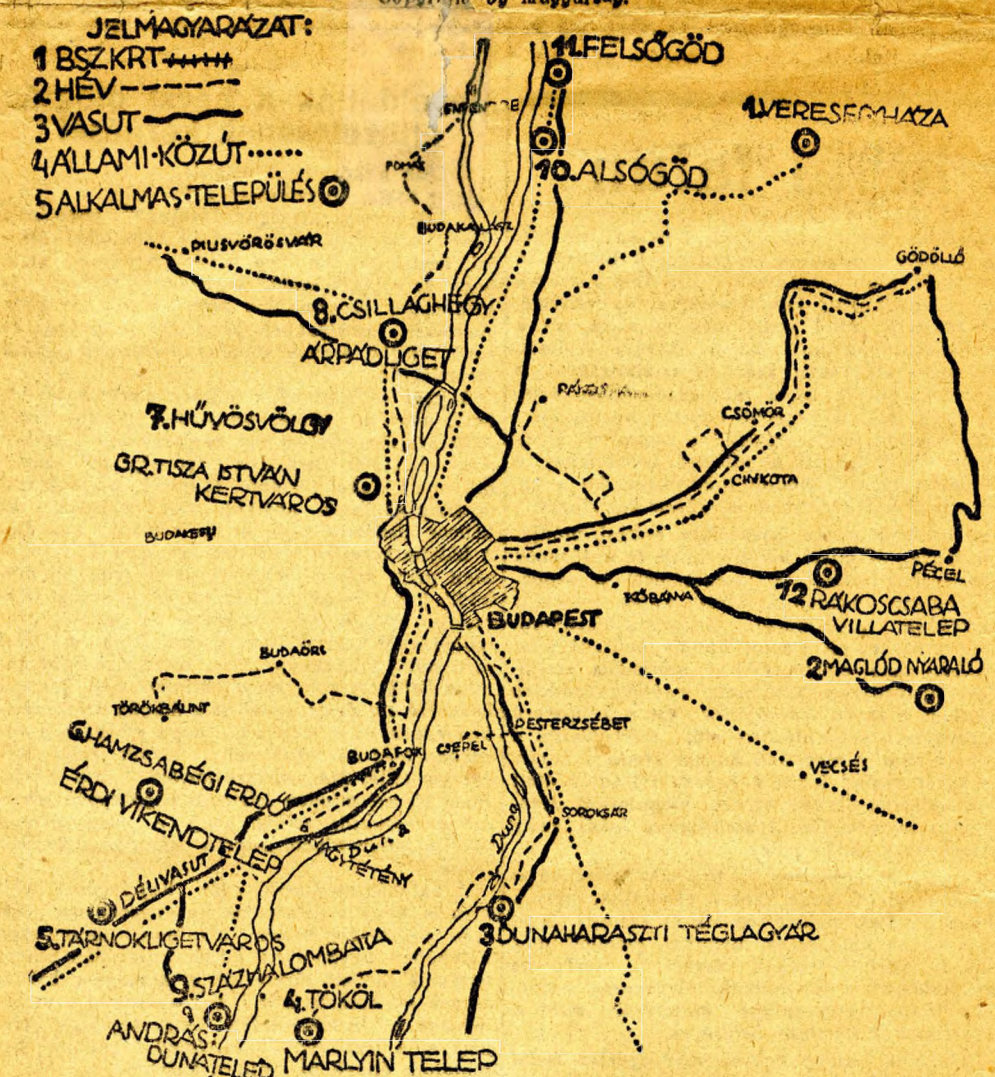
jó Budavár magas tornyán az ércakas csikorgó élesen. E bevezető alliteráció szinte előreveti árnyékát Buda végpusztulásának. Mátyás utolsó fényét valóban elnyelte a szellemi sötétség s dühöngve pusztítja a déli szél. Ezen oldalán az ércakas csikorgása helyett valami izléstelenség nyikorog: hol egykor a fehérvári kapu állott, onnan balra haladva, a miniszterelnökség a pálosok monostora volt. Vénseges kőkerítette, borostyánindás bástya mögött egykoron csodás, álombeli öreg virágok huzódtak meg. Itt aludták halványveres színben — mint leányasszony kisírt szeme — százados álmukat a csipkerózsák; borostyánindás kőfalra kuszva, rést törve, egy-egy áruk felserkent s világi életbe kandikált: egy-egy üdvözlő az elrejtett világból. Évtizedes multak s kusznak-bogozódnak a legendák, csipkerózsák, borostyánok... De virradt, a „setét” középkor zord egét beözönlötte a nap. de aranyugaras fénye — bár sohase tette volna — felébresztette e hirtvány kor prózája aljasított jelenetét. Ez ölte meg Pest-Budát. A csipkerózsák álmát szétzilálta valami militärische Baudirektion, melyet még a német acraische Wirtschaft idegen lelke sem bolygatott meg. Most ott, a volt hadtestparancsnokság töszomszédságában áll valami csodabogar: kalitka-e? Vérpád? Erkély? Nem lehet letről felismerni. Görög oszlopsor, zavaros barokkos homlokzat, stb. Szegény oszlop-rend, építészeink örök szerencsétlen szerelme. A hadtestbe is befurakodik. E torzmosoly agyonlányítja ezt a bástyarészt, olyan volt az, mint a szűz arcáról lesöpört himpor. Messzi Pestre üvöltötte a kincstári izlés hanyatlását. Ez erkély, mint kis himes palást is helyét tévesztette volt. El kell viselnie a szegény Várhegynek mindezt, mert nem rugdalódzhatik már ellene. Egykori könnyed báját megbénította az a százazrekbe került százezer métermázsányi izléstelenség

Januári beköltözésre még
1, 2, 3 és 4 szobás, komfortos
ÖRÖKLAKÁS
kapható
Széna-tér közelében, a 16-os autóbussz megállónál,
Ostrom-u. 15. szám alatt
domináló kilátást nyújtó tetőtérasszal, elsőrangú kivitelenben épülő szövetkezeti házban.
Bővebbet Gróf Csáky István építésznél, IV. Ferenc József rakpart 12. Telefon: 845-06.

sulya. E boszorkánynyomás terhe nehezítette rá a mai torzképet, mely alatt roskadozik. Pest tervszerű izléstelensége magával ragadta Buda egyszerűségét. Győzött, bevette Budát. Kacagj Bajazzol!

Főváros-környéki alkalmas települő helyek

Copyright by Magyarország.



Települési hely	Legközelebbi telekár órában	Közlekedése	Legrövidebb menetidő	Eladási iroda
1. Veresegyháza	8.- P	MÁV + villamos	60 perc	Magy. Ált. Ingatlanbank, Deák Ferenc-u. 17. Telefon: 81-8-53.
2. Maglód nyaraló	4.- P	MÁV	56 perc	Schulhof Nándor, Vörösmarty-u. 20. Telefon: 38-2-12.
3. Dunaharaszti, volt téglagyár	8.- P	HÉV, autóbussz	30 perc	Gábor Sándor, Mester-u. 51. Telefon: J 34-3-69.
4. Tököl Marlyin-birtok	2.- P	HÉV, országút	40 perc	dr. Molnár Péter, Saláti u. 8. Telefon: 81-1-30.
5. Tárnok-Ligetváros	3.- P	MÁV Déli vasút	32 perc	Báivány-u. 20. Tel.: 21-5-04.
6. Erdi weekendtelep Hamzsabézi erdő	- 50 P	MÁV, Déli vasút + autóbussz	20 perc + 12 perc autób.	Weekendtelep Szöv., CHM-ut 16 b. Telefon: J 41-1-92.
7. Tisza István-kegyváros (erdő, közművek)	- 13.- P	BESZKART vill.	villamos + 5 perc autób.	dr. Keresztész Béla, Damjanich u. 30. Telefon: J 43-1-56.
8. Csillaghegy-Arpádliget	4.- P	HÉV országút	30 perc	Tusculanum szöve., József-körút 85.
9. Százhalombatta-András-Dunatelep	2 50 P	MÁV, hajó	35 perc	dr. Kahan József, Rigó u. 2. Telefon: 88-4-75.
10. Alsógöd	6.- P	MÁV, országút, hajó	50 perc gyorsv.	Pest-környéki Takarékszövetk. kőút 27. Telefon: 35-6-32.
11. Felsőgöd	8.- P	MÁV, országút, hajó	60 perc	Pest-környéki Takarékszövetk. kőút 27. Telefon: 35-6-52.
12. Szigetszentmiklós	3.- P	MÁV + komp, hajó	75 perc	Közzszolg. Alk. Telekért. Szöv., Terep-körút 47. Telefon: 14-1-89.